

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ACADEMIC JOURNAL
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY
Science and Technology

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2560)

- รูปแบบการพัฒนาผลงานวิชาการเพื่อรับใช้สังคม
แบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า
- การพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยและพัฒนากิจสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับสังคม
รศ.ดร.ฉัตรนภา พรหมมา
- การประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย
ของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิงห์ทอง
ประกาศ กลิ่นนวล และ ถังกร ยั่งยืน
- รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนภาคปฏิบัติในคลินิก
ของอาจารย์ใหม่วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคเหนือ
สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
นิศาตร์ นาคกิ่ง
- กระบวนการสร้างถนนแอสฟัลติกคอนกรีตเพื่อลดปัญหา
ขยะพลาสติกในชุมชน
เวชสวรรค์ หล้ากาศ วรจิตต์ เศรษฐพรศักดิ์ และ ไกรสร ลักษณะศิริ
- การพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์สำหรับ
ชุดกับดักผีเสื้อกลางคืนในสวนทุเรียนอำเภอลับแล
วีระพา คงนุ่น

Engagement University

**UTTARADIT R
UNIVERSITY
ACADEMIC**

**UTTARADIT RAJABHAT
UNIVERSITY
ACADEMIC JOURNAL**

**UTTARADIT RAJABHAT
UNIVERSITY
ACADEMIC JOURNAL**

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2560

ISSN : 1686 4409

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ 53000

โทรศัพท์ 0 5541 6601-20 ต่อ 1642

+66 5541 6601-20

กำหนดการพิมพ์

วารสารราย 6 เดือน (2 ฉบับ/ปี)

ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

ฉบับ (พิเศษ) อาจมีการตีพิมพ์เป็นกรณีพิเศษ

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย/วิชาการ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาที่เกี่ยวข้อง
ในการใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาแข่งขันที่

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา มิ่งฉาย

บรรณาธิการผู้พิมพ์และโฆษณา

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนินท์ เครือไทย

ดร.เสถียรภักดิ์ มุขดี

อาจารย์พิสุทธิ ศรีจันทร์

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อารรณ์ โอภาสพัฒนกิจ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.เสมอ ถาน้อย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.จรัสธร บุญญาภาพ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สังข์ทอง
6. รองศาสตราจารย์จักรกฤษณ์ พิญญาพงษ์
7. อาจารย์ ดร.วชิ ปัญญาใส

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

8. อาจารย์ ดร.สิริวดี พรหมน้อย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

9. อาจารย์ ดร.วีระพล คงนุ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

10. อาจารย์ปิยวรรณ ปาลาศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

คณะทำงาน

1. นางสาวสุนีย์ คำวรรณะ

2. นายกัลป์ไชย ชัยอารีราษฎร์

3. นายชัชชัย แยมชื่น

4. นางสาวกรณิศ ธนงกิจ (เลขานุการ)

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อวิรุทธิ์ ชินกุลกิจนิวัฒน์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

2. รองศาสตราจารย์ ดร.นุชรี ศรี

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. รองศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ ธนิตยธีรพันธ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

4. รองศาสตราจารย์ จักรกฤษณ์ พิญาพวงษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรุณเดช บุญสูง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

6. อาจารย์ ดร.วิสุทธิ์ สุขบำรุง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

7. อาจารย์ ดร.จารุวัฒน์ เกาธรรมพิทักษ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หมายเหตุ : ทุกบทความที่ตีพิมพ์ได้ผ่านการประเมินบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน

ออกแบบ/พิมพ์ที่

วนิดาการพิมพ์ 14/2 หมู่ 5 ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์/โทรสาร 0 5311 0503-4

Academic Journal **Uttaradit Rajabhat University**

Vol. 12 No. 1 January-June 2017

ISSN : 1686 4409

Owner

Uttaradit Rajabhat University

27 Injaime Rd. Ta-it Subdistrict, Muang District, Uttaradit Province, 53000

Telephone 0 5541 6601-20 ext. 1642

+66 5541 6601-20

Publishing Schedule

Six monthly (2 issues/year)

1st issue January-June

2nd issue July-December

N.B. 3rd issue would be published on special occasion

Objectives

To publicize research in scientific, technological and other related fields
in applying the body of knowledge and processes of science for areas development

Advisors

President of Uttaradit Rajabhat University

Vice President of Uttaradit Rajabhat University

Editor

Assist. Prof. Dr.Chedsada Mingchai

Uttaradit Rajabhat University

Publishing Editor

Director of research and Development Institute

Assistant Editor

Assist. Prof. Dr.Phanin Khruethai

Uttaradit Rajabhat University

Dr.Sathianpak Mookdee

Uttaradit Rajabhat University

Mr.Pisut Srichan

Uttaradit Rajabhat University

Editorial Staff

1. Emeritus Prof. Dr.Anurak Panyanuwat

Chiang Mai University

2. Associate Prof. Dr.Avon Opatpatanakit

Chiang Mai University

3. Associate Prof. Dr.Samur Thanoi

Naresuan University

4. Assoc. Prof. Dr.Jaruntorn Boonyanuphap

Naresuan University

5. Assist. Prof. Dr.Montri Songthong

Rajamangala University

of Technology Suvarnabhumi

6. Assoc. Prof.Jakkrit Pinyaphong

Uttaradit Rajabhat University

7. Dr.Vajee Panyasai
8. Dr.Siriwadee Phromnoi
9. Dr.Weerapon Kounun
10. Piyawan Palas

Uttaradit Rajabhat University
Uttaradit Rajabhat University
Uttaradit Rajabhat University
Uttaradit Rajabhat University

Journal Producer Staff

1. Mrs.Saisunee Khamwanna
2. Mr.Kanchai Chaiareerat
3. Mr.Charach Yaemchun
4. Miss Koranit Thanongkit (Secretary)

Peer Reviewers

1. Assoc. Prof. Dr.Avirut Chinkulkijniwat
2. Assoc. Prof. Dr.Nutcharae Siri
3. Assoc. Prof. Dr.Tanes Tanitteerapan
4. Assoc. Prof.Jakkrit Pinyaphong
5. Assist. Prof.Aroondet Boonsung
6. Dr.Wisoot Sookbumroong
7. Dr.Jarawat Thowthampitak

Suranaree University of Technology
Khon Kaen University
King Mongkut's University
of Technology Thonburi
Uttaradit Rajabhat University
Uttaradit Rajabhat University
Uttaradit Rajabhat University
Kasetsart University

N.B. Each published article was reviewed by 2 scholars

Designed and Printed at

Wanida Printing 14/2 Moo 5 Sanphisua Subdistrict, Muang, Chiang Mai 50300
Tel./Fax 0 5311 0503-4

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ฉบับนี้ เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของการนำเสนอบทความวิจัยและงานวิชาการผ่านวารสารของมหาวิทยาลัย โดยจุดเน้นของวารสารนี้สอดคล้องกับการเปลี่ยนผ่านของประเทศไทย ที่เน้นการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) เพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ รวมถึงการสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิต ภายใต้หลักการของพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม (University Engagement) ถือเป็นโอกาสสำคัญที่จะเรียนเชิญนักวิจัย นักวิชาการได้นำผลงานลักษณะนี้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านวารสารวิชาการนี้ในระบบออนไลน์

โดยในวารสารฉบับนี้ได้รับเกียรติจาก **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า** อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กรุณาเขียนบทความรับเชิญเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาด้านงานวิชาการเพื่อรับใช้สังคมแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์” นอกจากนี้ **รองศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรนภา พรหมมา** ผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กรุณามาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านบทความรับเชิญในเรื่อง “การพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับสังคม” ทั้งสองบทความนี้ทำให้เห็นภาพการทำงานของมหาวิทยาลัยในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา ภายใต้ระบบและกลไกที่ออกแบบเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ได้ชัดเจนมากขึ้น รวมถึงบทความรับเชิญของ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สังข์ทอง** จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เรื่อง “การประเมินระบบกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน” และในเล่มวารสารฉบับนี้ยังมีบทความวิจัยที่มีคุณค่าอีกหลายเรื่องที่น่าสนใจและควรเรียนรู้อย่างยิ่ง

ในฐานะบรรณาธิการและคณะทำงาน ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัย นักวิชาการทุกๆ ท่านที่ให้เกียรติวารสารวิชาการนี้ ทั้งการส่งผลงานมาตีพิมพ์ เผยแพร่ หรือการใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ทางเราสัญญาว่าจะพัฒนาคุณภาพของวารสารให้ตรงตามมาตรฐานของระดับประเทศและพัฒนาสู่ระดับสากลในโอกาสต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา มิ่งฉาย
บรรณาธิการ

• รูปแบบการพัฒนาด้านงานวิชาการเพื่อรับใช้สังคมแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า	1
• การพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับสังคม รศ.ดร.ฉัตรนภา พรหมมา	7
• การประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรม เพื่อสังคมและชุมชน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สังข์ทอง ประภาส กลั่นนวล และ กัณกร ยั่งยืน	13
• รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนภาคปฏิบัติในคลินิกของอาจารย์ใหม่วิทยาลัยพยาบาล ในเขตภาคเหนือ สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก นิศารัตน์ นาคทั้ง	29
• กระบวนการสร้างถนนแอสฟัลติกคอนกรีตเพื่อลดปัญหาขยะพลาสติกในชุมชน เวชสวรรค์ หล้าภาค วรจิตต์ เศรษฐพรพงศ์ และ ไกรสร ลักษณะศิริ	41
• การพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์สำหรับชุดกักตักผีเสื้อกลางคืน ในสวนทุเรียนอำเภอลับแล วีระพล คงนุ่น	55

**UTTARADIT RAJABHAT
UNIVERSITY
ACADEMIC JOURNAL**

RAJABHAT
UNIVERSITY
ACADEMIC JOURNAL
UTTARADIT RAJABHAT
UNIVERSITY
ACADEMIC JOURNAL

การประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย ของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

03

Evaluation on the System and Mechanism of Research Management
at the Innovative Research Unit for Society and Community

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สังข์ทอง*, ประภาส กลับนวล** และ กันณกร ยิ่งยืน***

Montri Sangthong*, Praphat Klubnual** and Kannaporn Youngyuen***

UJRI บทคัดย่อ

การวิจัยดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน โดยกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 กลุ่ม รวม 57 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมิน 3 ฉบับ การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) ระบบและกลไกการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน ตัวชี้วัดที่ 1.1 การกำหนดพื้นที่เป้าหมายและพัฒนาโจทย์วิจัย และตัวชี้วัดที่ 1.2 การเปิดรับข้อเสนอและจัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยทั้ง 2 ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) ระบบและกลไกการหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน ตัวชี้วัดที่ 2.1 การเบิกจ่ายทุนอุดหนุนการวิจัย ตัวชี้วัดที่ 2.2 การประสานงาน ตัวชี้วัดที่ 2.3 กระบวนการติดตามความก้าวหน้า ตัวชี้วัดที่ 2.4 การหนุนเสริมความร่วมมือกับเครือข่าย/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ และตัวชี้วัดที่ 2.5 กิจกรรมหนุนเสริมนักวิจัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยทั้ง 5 ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน และ 3) ผลการดำเนินงานของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน พบว่า ตัวชี้วัดที่ 3.1 จำนวนโครงการวิจัยที่สนองความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ 12 โครงการ ตัวชี้วัดที่ 3.2 จำนวนนักวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่รุ่นใหม่ที่มีส่วนร่วมดำเนินการวิจัย 52 คน ตัวชี้วัดที่ 3.3 จำนวนผลงานวิจัยที่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา 13 โครงการ ตัวชี้วัดที่ 3.4 จำนวนผลงานวิชาการที่เกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดขึ้น 22 ผลงาน ตัวชี้วัดที่ 3.5 จำนวนโครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ 9 โครงการ และตัวชี้วัดที่ 3.6 จำนวนโครงการวิจัย

* สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา E-mail: sonktong@yahoo.com

** สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา

*** สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา

ที่มีการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ หรือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 11 โครงการ โดยทั้ง 6 ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน

คำสำคัญ: การประเมิน ระบบและกลไก การบริหารจัดการงานวิจัย หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

Abstract

This research was aimed at evaluation the research management system and mechanism used at the Innovative Research Unit for Society and Community. A total of 57 informants from six target groups were recruited to be the participants of this study. The data were elicited through three research instruments, namely three sets of assessment tests, focus group discussion, and interviews. The overall results of the evaluation were as follows: 1) With regard to the system and mechanism adopted for the selection process of the research proposals at the Innovative Research Unit for Society and Community, it was found that the appropriateness of the indicator 1.1, the specification of the target area and development of the research issues, and the indicator 1.2, the research proposal opening and allocation of research funds, was at a high level. Both of the indicators passed the evaluation criteria. 2) In response to the system and mechanism of research operation reinforcement used at the Innovative Research Unit for Society and Community, it was suggested that the indicator 2.1, the disbursement of research funds, the indicator 2.2, the research coordination, the indicator 2.3, the process of progress monitoring, the indicator 2.4, the reinforcement of research collaboration with networks and stakeholders in the area, and the indicator 2.5, the reinforcement of research activities, obtained its propriety ranging from a high to a very high level. All of the five indicators passed the evaluation criteria and 3) The evaluation on the output of the Innovative Research Unit for Society and Community showed that, according to the indicator 3.1, there were 12 research projects that met the actual needs of the areas. Moreover, the indicator 3.2 revealed that the number of young researchers participating in conducting research on area development was 52. It was suggested by the indicator 3.3 that there were 13 research studies completed in accordance with the research plan. As revealed by the indicator 3.4, the number of ongoing and potential research studies was 22. In addition, the indicator 3.5 indicated that there were 9 research projects exhibiting correspondence to the needs of the area, and ready for their application. The indicator 3.6 suggested that 9 research projects were associated with teaching and learning activities, academic service,

or support for arts and culture. The six aforementioned indicators met the requirements of the evaluation criteria.

Keywords: Evaluation, System and Mechanism, Research Management, Innovative Research Unit for Society and Community

บทนำ

การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบทตามมา โดยต้องยอมรับว่าสังคมเมืองเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นมีโอกาสได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาได้รวดเร็วกว่าสังคมชนบท ทั้งนี้เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทั้งเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง รวมถึงมีหน่วยงานที่มีศักยภาพและความพร้อมเข้าไปเพื่อจัดการปัญหาดังกล่าว แม้มีโอกาสแก้ได้ทุกปัญหาแต่ก็มีโอกาสที่ดีกว่าสังคมชนบทสำหรับสังคมชนบทนั้นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การขาดองค์ความรู้ที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดการกับปัญหาอย่างเป็นระบบ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ตระหนักและรับรู้ปัญหาดังกล่าวจึงได้พยายามพัฒนารูปแบบในการแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ผ่านกลไกการวิจัยมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2550 ในลักษณะของงานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Based Collaborative Research for Development : ABC Research) มีการพัฒนาแนวคิด หลักการ และนำไปทดลองใช้ จนนำไปสู่รูปธรรมของความชัดเจนของงานวิจัย ABC ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดการดำเนินการดังกล่าวของ สกว. คือการดำเนินการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) เพื่อสร้างรูปแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่นั่นเอง โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงต่อพื้นที่ที่เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัด ชุมชน หรือครัวเรือน โดยมีแนวคิดหลัก คือ แนวคิดการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area-based Approach) เพื่อกำหนดประเด็นหรือโจทย์วิจัยที่เป็นปัญหาหรือความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริงผ่านกระบวนการสกัดโจทย์วิจัยอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาพื้นที่ และแนวคิดความร่วมมือ (Collaboration) การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ต้องอาศัยกลไกการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ โดยอาศัยจุดแข็งของแต่ละฝ่ายเพื่อรวมพลังในการขับเคลื่อนเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาพื้นที่ (เบญจมาศ ตีระมาศวนิช และสีลาภรณ์ บัวสาย, 2558)

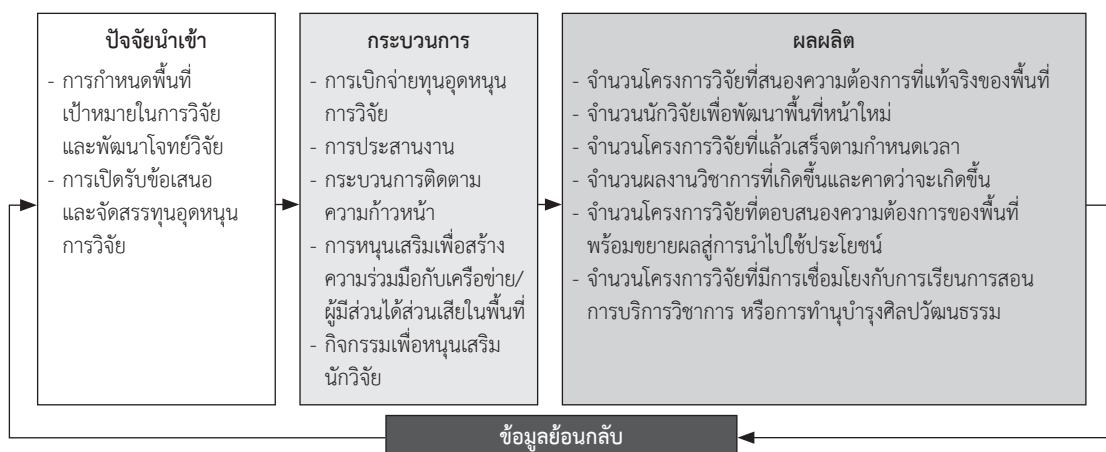
การสร้างผลงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ได้ต้องอาศัยระบบและกลไกบริหารจัดการของหน่วยงานในพื้นที่เป็นตัวขับเคลื่อนร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ซึ่งมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นหน่วยงานที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากมีพันธกิจหลักที่เกี่ยวข้องทั้งการสอน การวิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมถึงเป็นแหล่งรวมบุคลากรหรือนักวิจัยที่มีศักยภาพ เมื่อนักวิจัยมาดำเนินการตามบทบาทดังกล่าว ก็คือ การดำเนินการตามพันธกิจมหาวิทยาลัยเพื่อสังคมนั่นเอง (เบญจมาศ ตีระมาศวนิช และสีลาภรณ์ บัวสาย, 2558) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นนทบุรี และสุพรรณบุรี ได้มีความตระหนักถึงการเป็นมหาวิทยาลัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีพันธกิจ

สำคัญทางด้านการจัดการศึกษา การวิจัยและการบริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อการพัฒนาชุมชน สังคม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ตั้งของมหาวิทยาลัย การวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่จึงเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญซึ่งมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องพัฒนาระบบการจัดการงานวิจัยในด้านต่างๆ รวมทั้งพัฒนาทักษะนักวิจัยเพื่อให้มหาวิทยาลัยได้สร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้ตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาของพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ระวีวรรณ สุวรรณสร และคณะ, 2558) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ จึงได้ดำเนินโครงการ “การปรับปรุงระบบการจัดการงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดนนทบุรี สุพรรณบุรี และพระนครศรีอยุธยา” ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับ สกว. และได้จัดตั้งหน่วยจัดการงานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ เรียกว่า “หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน”

หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยโดยให้ความสำคัญกับการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ โดยปีงบประมาณ 2557 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 4 ล้านบาท ซึ่งจัดสรรเพื่ออุดหนุนโครงการวิจัย จำนวน 14 โครงการ ประกอบด้วย พื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 โครงการ พื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 โครงการ ศูนย์ปราชญ์เกษตรชางใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 โครงการ และอีกหนึ่งโครงการ คือ การประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน ซึ่งการประเมินเป็นกลไกที่สำคัญเพื่อหนุนเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยข้อมูลสารสนเทศที่ได้จะนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินระบบและกลไกการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย 2) เพื่อประเมินระบบและกลไกการหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัย และ 3) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

กรอบแนวคิดการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบเพื่อใช้ในการประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการประเมิน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย หมายถึง กระบวนการดำเนินงานตั้งแต่ระดับต้นทาง กลางทาง และปลายทางของการวิจัย โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย การพัฒนาโจทย์วิจัย การเปิดรับข้อเสนอและการจัดสรรทุน การอำนวยความสะดวก การให้ความช่วยเหลือ การติดตามความก้าวหน้า การเผยแพร่และการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

2. การประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย หมายถึง กระบวนการในการรวบรวมสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อใช้ในการบริหารจัดการโครงการให้บรรลุตามเป้าหมาย รวมถึงการทำหน้าที่ในการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ

3. หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน หมายถึง หน่วยจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่จัดตั้งขึ้นเป็นผลผลิตภายใต้โครงการวิจัย “การปรับปรุงระบบการจัดการงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดนนทบุรี สุพรรณบุรี และพระนครศรีอยุธยา” ซึ่งเป็นโครงการวิจัยร่วมระหว่าง สกว. และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลในการประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน ประกอบด้วย 1) หัวหน้าโครงการวิจัยที่หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนคัดเลือกให้เข้าร่วมนำเสนอโครงการวิจัยต่อผู้ทรงคุณวุฒิหรือระบุประเด็นให้ดำเนินการวิจัย จำนวน 19 คน 2) หัวหน้าโครงการวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จำนวน 13 คน 3) ตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ จำนวน 25 คน 4) ตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามเรือน จำนวน 11 คน 5) แกนนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพันธุ์ข้าวไทย ศูนย์ปราชญ์เกษตรฯ ช่างใหญ่ จำนวน 2 คน และ 6) ผู้บริหารหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน จำนวน 1 คน

เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ประกอบด้วย แบบประเมินระบบและกลไกการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย แบบประเมินระบบและกลไกการหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัย แบบประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน การสนทนากลุ่ม ณ องค์การบริหารส่วนตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และองค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และการสัมภาษณ์ ณ วิสาหกิจชุมชนพันธุ์ข้าวไทย ศูนย์ปราชญ์เกษตรฯ ช่างใหญ่ ตำบลช่างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยของระบบและกลไกการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย และระบบและกลไกการหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์การประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน วิเคราะห์จากเอกสารโครงการ และสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินระบบและกลไกการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย และระบบและกลไกการหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน คือ ผลการประเมินแต่ละตัวชี้วัดต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ($\bar{X} \geq 3.50$) ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

ตัวชี้วัด	เกณฑ์	ผลการประเมิน
ตัวชี้วัดที่ 3.1 จำนวนโจทย์วิจัยที่สนองความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่	10 โครงการขึ้นไป	ผ่าน
ตัวชี้วัดที่ 3.2 จำนวนนักวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่รุ่นใหม่	15 คนขึ้นไป	ผ่าน
ตัวชี้วัดที่ 3.3 จำนวนโครงการวิจัยที่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา	13 โครงการ	ผ่าน
ตัวชี้วัดที่ 3.4 จำนวนผลงานวิชาการที่เกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดขึ้น	13 ผลงานขึ้นไป	ผ่าน
ตัวชี้วัดที่ 3.5 จำนวนโครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่ พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์	7 โครงการขึ้นไป	ผ่าน
ตัวชี้วัดที่ 3.6 จำนวนโครงการวิจัยที่มีการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ หรือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	7 โครงการขึ้นไป	ผ่าน

ผลการวิจัย

การประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน นำเสนอผลการประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินระบบและกลไกการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

ผลการประเมินระบบและกลไกการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน จำนวน 2 ตัวชี้วัด รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับเกณฑ์เกี่ยวกับระบบและกลไกการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

ตัวชี้วัด	n	$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
ตัวชี้วัดที่ 1.1 การกำหนดพื้นที่เป้าหมายและพัฒนาโจทย์วิจัย	19	3.88	0.68	มาก
ตัวชี้วัดที่ 1.2 การเปิดรับข้อเสนอและจัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัย	19	3.93	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 ระบบและกลไกการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ตัวชี้วัดที่ 1.2 การเปิดรับข้อเสนอและจัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัย ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 0.59$) และตัวชี้วัดที่ 1.1 การกำหนดพื้นที่เป้าหมายและพัฒนาโจทย์วิจัย ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.68$) โดยทั้ง 2 ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน ($\bar{X} \geq 3.50$) โดยนักวิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ 1) นักวิจัยต้องการให้มีการวิเคราะห์พื้นที่เป้าหมายเพื่อดำเนินการวิจัยให้ชัดเจน โดยการวิเคราะห์จากหลายพื้นที่อาศัยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ และกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกให้ชัดเจน และไม่ควรเพิ่มพื้นที่ดำเนินการวิจัยภายหลังเพื่อความยุติธรรมต่อนักวิจัยที่พัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย 2) นักวิจัยต้องการให้มีการประชุมหารือเกี่ยวกับกระบวนการที่ชัดเจนและเครื่องมืออื่นๆ ที่เหมาะสมในการใช้ค้นหาโจทย์วิจัยจากชุมชน เช่น การใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ การสังเกตควรทำอย่างไร เมื่อใดถือว่าข้อมูลที่ได้มีความพอเพียงแล้วในการสรุปเป็นประเด็นปัญหาการวิจัย เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้นักวิจัยมีความเข้าใจในการใช้เครื่องมือดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 3) นักวิจัยต้องการให้มีการแจ้งปฏิทินดำเนินการล่วงหน้า โดยกำหนดระยะเวลาให้มีความเหมาะสมกว่านี้ เพื่อให้นักวิจัยมีเวลาในการสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่ให้ชัดเจน และควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร รายละเอียดต่างๆ ให้หลากหลายช่องทางเพื่อให้นักวิจัยในวงกว้างที่สนใจได้รับทราบอย่างทั่วถึง 4) การประชาสัมพันธ์/การประสานงานของตัวแทน (node) ของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนควรมีความชัดเจนและรวดเร็ว และ 5) ควรกำหนดเกณฑ์ในการสนับสนุนงบประมาณในแต่ละโครงการให้เป็นมาตรฐานเดียวกันมีความชัดเจนและเป็นธรรม

ตอนที่ 2 การประเมินระบบและกลไกการหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

ผลการประเมินระบบและกลไกการหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน จำนวน 5 ตัวชี้วัด รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับเกณฑ์เกี่ยวกับระบบและกลไกการหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

ตัวชี้วัด	n	$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
ตัวชี้วัดที่ 2.1 การเบิกจ่ายทุนอุดหนุนการวิจัย	13	4.34	0.52	มากที่สุด
ตัวชี้วัดที่ 2.2 การประสานงาน	13	4.04	0.64	มาก
ตัวชี้วัดที่ 2.3 กระบวนการติดตามความก้าวหน้า	13	4.03	0.35	มาก
ตัวชี้วัดที่ 2.4 การหนุนเสริมความร่วมมือกับเครือข่าย/ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่	13	4.02	0.40	มาก
ตัวชี้วัดที่ 2.5 กิจกรรมหนุนเสริมนักวิจัย	13	4.04	0.14	มาก

จากตารางที่ 3 ระบบและกลไกการหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน มีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ตัวชี้วัดที่ 2.1 การเบิกจ่ายทุนอุดหนุนการวิจัย ($\bar{X} = 4.34$, $SD = 0.52$) ตัวชี้วัดที่ 2.5 กิจกรรมหนุนเสริมนักวิจัย ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 0.14$) ตัวชี้วัดที่ 2.2 การประสานงาน ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 0.64$) ตัวชี้วัดที่ 2.3 กระบวนการติดตามความก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.35$) และตัวชี้วัดที่ 2.4 การหนุนเสริมความร่วมมือกับเครือข่าย/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.40$) โดยทั้ง 5 ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน ($\bar{X} \geq 3.50$) โดยนักวิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ 1) ควรกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนในการประสานงาน แจ้งข้อมูล ข่าวสารต่างๆ และกำหนดปฏิทินล่วงหน้าเพื่อให้ นักวิจัยสามารถวางแผนการดำเนินงานและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง 2) ควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกันในการพิจารณาเค้าโครงการวิจัย การติดตามความก้าวหน้า และสรุปผลการวิจัยเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของชุดความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ และกระบวนการติดตามการดำเนินงานมีความถี่มากเกินไปนักวิจัยอาจไม่มีความก้าวหน้าเพื่อไปรายงาน 3) ควรประสานความร่วมมือกับเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ให้มากกว่านี้เพื่อสนับสนุนการเข้าไปทำงานวิจัยในพื้นที่ของนักวิจัยเนื่องจากยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร 4) ควรจัดประชุมร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งก่อนเริ่มดำเนินการวิจัย ระหว่างดำเนินการวิจัย (รายงานความก้าวหน้า) และสิ้นสุดการวิจัย และ 5) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่และทักษะที่จำเป็นในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ ทักษะการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความเต็มใจเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน รวมถึงการเขียนบทความทางวิชาการเพื่อสังคม

ตอนที่ 3 การประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

ผลการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน จำนวน 6 ตัวชี้วัด รายละเอียดดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ตัวชี้วัด	เกณฑ์	ผลการดำเนินงาน	ผลการประเมิน
ตัวชี้วัดที่ 3.1 จำนวนโครงการวิจัยที่สนองความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่	10 โครงการขึ้นไป	12 โครงการ	ผ่าน
ตัวชี้วัดที่ 3.2 จำนวนนักวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่รุ่นใหม่ที่มีส่วนร่วมดำเนินการวิจัย	15 คนขึ้นไป	52 คน	ผ่าน
ตัวชี้วัดที่ 3.3 จำนวนโครงการวิจัยที่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา	13 โครงการ	13 โครงการ	ผ่าน
ตัวชี้วัดที่ 3.4 จำนวนผลงานวิชาการที่เกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดขึ้น	13 ผลงานขึ้นไป	22 ผลงาน	ผ่าน
ตัวชี้วัดที่ 3.5 จำนวนโครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์	7 โครงการขึ้นไป	9 โครงการ	ผ่าน
ตัวชี้วัดที่ 3.6 จำนวนโครงการวิจัยที่มีการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ หรือการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	7 โครงการขึ้นไป	11 โครงการ	ผ่าน

จากตารางที่ 4 ผลการดำเนินงานของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน จำนวน 6 ตัวชี้วัดพบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัด มีรายละเอียด ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 3.1 จำนวนโครงการวิจัยที่สนองความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ 12 โครงการ ผ่านเกณฑ์การประเมิน สำหรับโจทย์วิจัยเกี่ยวกับ “การเลี้ยงปลาแบบอควาโปนิกเพื่อเป็นอาชีพทางเลือก” พบว่า อาจยังไม่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น แต่ดำเนินการโดยอาศัยฐานทุนจากกลุ่มเพื่อนพ้องและโรงเรียนวัดฝั่งแดง ทั้งนี้ประชาชนที่สนใจและพร้อมดำเนินการเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริมค่อนข้างน้อย

ตัวชี้วัดที่ 3.2 จำนวนนักวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่รุ่นใหม่ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัย 52 คน ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้ นักวิจัยส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่

ตัวชี้วัดที่ 3.3 จำนวนผลงานวิจัยที่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา 13 โครงการ ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งการดำเนินการวิจัยส่วนใหญ่เป็นไปตามแผนงานวิจัย ทั้งนี้หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนอาจจำเป็นต้องยืดหยุ่นสำหรับบางโครงการ เนื่องจากอาจประสบปัญหาระหว่างดำเนินการวิจัย เช่น โครงการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการช่องทางการจัดจำหน่ายข้าวมาตรฐานเกษตรปลอดภัยของวิสาหกิจชุมชนพันธุ์ข้าวไทย ศูนย์ปราชญ์เกษตรฯ ใหญ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ระหว่างการดำเนินการวิจัยวิสาหกิจชุมชนพันธุ์ข้าวไทยไม่สามารถผลิตข้าวได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงขาดเครื่องมือและโรงเรือนที่เป็นมาตรฐาน ดังนั้นเมื่อกำหนด

กรอบการดำเนินการวิจัยและเร่งรัดให้การดำเนินการวิจัยต้องแล้วเสร็จตามกำหนดเวลาผลจากการวิจัยอาจไม่สมบูรณ์ หรือหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนต้องพิจารณาความชัดเจนของโจทย์วิจัยในพื้นที่ดังกล่าวว่าควรสนับสนุนหรือไม่

ตัวชี้วัดที่ 3.4 จำนวนผลงานวิชาการที่เกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดขึ้น 22 ผลงาน ประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 21 บทความ และสิทธิบัตร จำนวน 1 สิทธิบัตร ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนต้องมีกระบวนการในการหนุนเสริมและติดตามเพื่อให้ผลงานวิชาการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันต่อไป

ตัวชี้วัดที่ 3.5 จำนวนโครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ 9 โครงการ มีรายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนโครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์

โครงการวิจัย	รายละเอียด
งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ	
1. การศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การจัดการอาชีพและรายได้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ
2. ระบบฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทางการเกษตรชุมชนทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ไม่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ ต้องดำเนินการวิจัยเพิ่มเติม เนื่องจากการบริหารจัดการน้ำพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำค่อนข้างเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยจากการสนทนากลุ่ม คณะผู้บริหาร อบต.ทับน้ำ กล่าวว่า อบต.ได้รับเงินรางวัลการบริหารจัดการดีในระดับประเทศ โดยได้รับรางวัล จำนวน 9 ล้านบาท โดยปัจจุบัน อบต.ทับน้ำอยู่ระหว่างการขุดเจาะบ่อบาดาล จำนวน 18 บ่อ เพื่อชักน้ำสู่คลองทับน้ำ และกำลังก่อสร้างและติดตั้งเครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ดังนั้นคณะนักวิจัยต้องหารือกับผู้บริหาร อบต.ทับน้ำเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศที่รองรับการบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสมกับบริบทปัจจุบันต่อไป
3. การพัฒนาการผลิตมันเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน	พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ แม้ว่านักวิจัยประเมินว่ายังไม่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ แต่จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสนใจ เนื่องจากสามารถลดต้นทุนได้จริง และใช้สารเคมีลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับแปลงของเกษตรกรพบว่าให้ผลผลิตสูงกว่าและต้นทุนต่ำกว่า จึงทำให้เกษตรกรสนใจ
4. การสร้างเครื่องล้างหัวมันเทศโดยใช้แรงดันน้ำและชุดอบแห้ง	พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเป็นโครงการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน รวมถึงชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ผลจากการสนทนากลุ่มตัวแทนชุมชนกล่าวว่า “เครื่องล้างของอาจารย์แกดีจริงๆ

โครงการวิจัย	รายละเอียด
	สามารถใช้งานได้ ถ้าสอนผมทำผมมีเครื่องมือพร้อมนะ แต่เครื่องอบแห้งยังไม่มี”
5. การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารจากมันเทศที่ปลูกในชุมชน ตำบลน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะข้าวเกรียบมันเทศ ซึ่งตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยโครงการวิจัยดังกล่าวได้หนุนเสริมทำให้เกิดการรวมกลุ่มขึ้น คือ กลุ่มแปรรูปมันเทศ มีสมาชิกจำนวน 30 คน ซึ่งได้ทดลองผลิตข้าวเกรียบมันเทศออกจำหน่าย ณ ศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการตอบรับอยู่ในระดับน่าพอใจ ทั้งนี้จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับอายุของผลิตภัณฑ์ สำหรับมีฟิโนอาจยังไม่สนองความต้องการของชุมชนเท่าที่ควร เนื่องจากต้องใช้อุปกรณ์การผลิตและมีหลายขั้นตอน รวมถึงกลุ่มผู้บริโภคอาจเป็นระดับกลางถึงระดับสูง ทั้งนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางส่วนได้พัฒนาผลิตภัณฑ์มันเทศบนฐานภูมิปัญญาเดิมในลักษณะของมันเทศทอด ทั้งนี้นักวิจัยอาจหนุนเสริมในการผลิตผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเพิ่มเติม
6. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าเกษตรแปรรูปจากมันเทศ ตำบลทับน้ำ และตำบลบ้านม้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติม จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ตราสินค้าควรเพิ่มเติมเอกลักษณ์ความเป็น “ผลิตภัณฑ์มันเทศทับน้ำ” และบรรจุภัณฑ์สำหรับข้าวเกรียบมันเทศและมัพฟิน อาจต้องเปิดใสบางส่วนเพื่อให้สามารถมองเห็นตัวสินค้า
7. การเลี้ยงปลาแบบอควาโปนิคเพื่อเป็นอาชีพทางเลือก	ไม่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ แม้ว่าองค์ความรู้จากการวิจัยมีเพียงพอแต่เนื่องจากขาดกลุ่มประชาชนที่สนใจ เพื่อขยายผลสู่ภาคครัวเรือนภายในชุมชน โดยปัจจุบันเป็นเพียงการทดลองเลี้ยงในรูปแบบเป็นทางการผ่านกลุ่มเพื่อน พี่น้อง ประเด็นนี้อาจสะท้อนให้เห็นถึงโจทย์วิจัยดังกล่าวอาจไม่ใช่ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน
8. การศึกษาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ โดยภาคีเครือข่ายโรงเรียนในพื้นที่ให้ความสนใจเพื่อนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นต่อไป
งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามเรือน	
9. การศึกษาความเป็นเครือข่ายทางสังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามเรือน อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ไม่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ อาจจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เนื่องจากในมิติภาพรวมข้อมูลยังไม่สะท้อนบริบท และสภาพความเป็นจริงในตำบลสามเรือน อาจเนื่องจากการกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้านหรือปรากฏการณ์ทางสังคมที่สำคัญ ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลสามเรือนต้องการให้มีการดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถใช้เป็นสารสนเทศพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามเรือนต่อไป

โครงการวิจัย	รายละเอียด
10. แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนสามเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากประเด็นการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนสามเรือนทางผู้นำชุมชน และประชาชนต่างให้ความสนใจ ซึ่งผลจากการวิจัยทางผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามเรือนพร้อมใช้เป็นสารสนเทศสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาต่อไป รวมถึงผลจากการวิจัยหนุนเสริมทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อจัดทำที่พักแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท มีสมาชิกจำนวน 5 คน
11. ฐานข้อมูลคุณภาพน้ำและความหลากหลายของชนิดพันธุ์ปลาในคลองโพธิ์ ตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ เพราะชุมชนเริ่มมีความตื่นตัวและเฝ้าระวังของเสียที่จะไหลลงสู่คลองโพธิ์เนื่องจากมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ซึ่งโครงการวิจัยนี้หนุนเสริมทำให้เกิดการรวมกลุ่มขึ้น คือ กลุ่มอนุรักษ์คลองโพธิ์ มีสมาชิกจำนวน 30 คน ทั้งนี้ในการเฝ้าระวังของชาวบ้านเน้นทักษะการสังเกตเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากไม่มีอุปกรณ์ตรวจวัดวิเคราะห์ อาจจำเป็นต้องมีการหนุนเสริมจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ที่ทันเวลาในกรณีที่คุณภาพน้ำมีความผิดปกติมากๆ เพื่อวิเคราะห์รายละเอียดในขั้นสูงต่อไป
12. การสร้างมูลค่าเพิ่มของเห็ดตับเต่าโดยการยืดอายุการเก็บรักษาและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากชุมชนมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์เห็ดตับเต่าในน้ำเกลือบรรจุขวดสามารถนำไปปรุงเป็นเมนูเห็ดตับเต่าได้อย่างหลากหลาย และผลจากการวิจัยได้อธิบายถึงคุณค่าทางอาหารและคุณประโยชน์ของเห็ดตับเต่าซึ่งชุมชนสนใจและประสานขอรายละเอียดเพื่อใช้ประชาสัมพันธ์ ซึ่งโครงการดังกล่าวยังหนุนเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มขึ้น คือ กลุ่มพัฒนาร่วมใจ (กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ของชุมชนสามเรือน) มีสมาชิกจำนวน 15 คน
งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่เขตวิสาหกิจชุมชนพันธุ์ข้าวไทย ศูนย์ปราชญ์เกษตรช้างใหญ่	
13. การบริหารจัดการช่องทางการจัดจำหน่ายข้าวมาตรฐานเกษตรปลอดภัยของวิสาหกิจชุมชนพันธุ์ข้าวไทย ศูนย์ปราชญ์เกษตรช้างใหญ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ไม่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ อาจต้องดำเนินการวิจัยเพิ่มเติมเนื่องจากในช่วงที่ดำเนินการวิจัยทางวิสาหกิจชุมชนพันธุ์ข้าวไทย ศูนย์ปราชญ์เกษตรช้างใหญ่ยังไม่มีพร้อมในการสีข้าว (มีเฉพาะเครื่องสีข้าวขนาดเล็ก สำหรับเครื่องสีข้าวขนาดใหญ่เพิ่งได้รับจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์) รวมถึงสถานที่บรรจุยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน จึงทำให้การดำเนินโครงการวิจัยขาดความต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นหนุนเสริมมาจากโครงการวิจัยหรือไม่

จากตารางที่ 5 พบว่า โครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที จำนวน 9 โครงการ จาก 13 โครงการ โดยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ จำนวน 6 โครงการ จากจำนวน 8 โครงการ และองค์การบริหารส่วนตำบลสามเรือน จำนวน 3 โครงการ จากจำนวน 4 โครงการ ทั้งนี้หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนควรวางระบบหรือกลไกเพื่อหนุนเสริมโครงการวิจัยที่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับโครงการที่ยังไม่พร้อมขยายผลนั้น หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนควรดำเนินการวิเคราะห์รายละเอียด เนื่องจากบางโครงการอาจจำเป็นต้องดำเนินการวิจัยเพิ่มเติมหรือบางโครงการอาจจำเป็นต้องยุติ/ยกเลิกโครงการ นอกจากนี้บางโครงการวิจัยมีองค์ความรู้พร้อมถ่ายทอดสู่ชุมชนเพื่อนำไปปฏิบัติ ดังนั้น หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนต้องมีกระบวนการที่เหมาะสมเพื่อหนุนเสริมให้ชุมชนนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ตัวชี้วัดที่ 3.6 จำนวนโครงการวิจัยที่มีการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ หรือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 11 โครงการ ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน แม้ว่ากลไกการหนุนเสริมยังไม่ชัดเจน แต่นักวิจัยมีการดำเนินการวิจัยเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ หรือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนควรทำความเข้าใจกับนักวิจัย และกำหนดกระบวนการหรือขั้นตอนให้ชัดเจนเพื่อหนุนเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ หรือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมถึงการเก็บหลักฐานต่างๆ เพื่อประกอบการชี้วัดตามตัวชี้ของมหาวิทยาลัยต่อไป ทั้งนี้ หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนควรมีกลไกในการผลักดันหรือหนุนเสริมการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ หรือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตั้งแต่การพิจารณาเค้าโครงการวิจัย ระหว่างดำเนินการวิจัย และสิ้นสุดการวิจัย

นอกจากนี้จากการสะท้อนคิด (Reflection) ของนักวิจัยภายหลังดำเนินการวิจัยแล้วเสร็จเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่มีลักษณะอย่างไร พบว่า นักวิจัยมีความคิดว่างานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ คือ “งานวิจัยที่โจทย์ปัญหาหรือประเด็นการวิจัยเป็นความต้องการของชุมชนโดยมีเป้าหมายในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น โดยการดำเนินการวิจัยต้องอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และนักวิจัย และผลจากการวิจัยต้องสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาพื้นที่ต่อไป” สำหรับความแตกต่างระหว่างงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่กับงานวิจัยประเภทอื่นๆ พบว่า นักวิจัยมีความคิดเห็นว่า “งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่นั้นโจทย์วิจัยต้องเป็นปัญหาในพื้นที่หรือเป็นความต้องการของชุมชน กระบวนการวิจัยต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลการวิจัยต้องสามารถแก้ปัญหาของชุมชนหรือพื้นที่ได้แตกต่างจากงานวิจัยประเภทอื่นโดยโจทย์วิจัยอาจเป็นความสนใจส่วนตัว และกระบวนการวิจัยอาจไม่จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลการวิจัยอาจเป็นการสร้างองค์ความรู้ในเชิงวิชาการ”

อภิปรายผล

การประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน พบว่าระบบและกลไกการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย การหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัย และผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 13 ตัวชี้วัด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนมีเป้าหมายที่ชัดเจน คือ ต้องการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยโดยให้ความสำคัญกับการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ สอดคล้องกับพระวิวรรธ สวรรธศรี และคณะ (2558) กล่าวว่า การดำเนินโครงการ “การปรับปรุงระบบการจัดการงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดนนทบุรี สุพรรณบุรี และพระนครศรีอยุธยา” อาศัยแนวคิดวงจรการบริหารงานคุณภาพ หรือ PDCA โดยมีการวิเคราะห์ระบบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงพื้นที่ และการเชื่อมโยงการวิจัยกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม กำหนดรูปแบบหน่วยจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ หรือหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน เพื่อจัดการให้เกิดผลงานวิจัย ตอบโจทย์ปัญหาความต้องการพัฒนาพื้นที่ และสามารถแก้ไขปัญหาการพัฒนาพื้นที่ตามยุทธศาสตร์ของพื้นที่ กำหนดแผนการทำงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย ปฏิบัติงานกิจกรรมต่างๆ ตามแผนการทำงาน ถอดบทเรียนหลังการทำงาน (After Action Review) ในแต่ละกิจกรรม เพื่อเรียนรู้และปรับปรุงการทำงาน และปรับปรุงและออกแบบแผนการทำงาน โดยกระบวนการสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนมีกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่ระดับต้นทาง กลางทาง และปลายทางของการวิจัย โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย การพัฒนาโจทย์วิจัย การเปิดรับข้อเสนอและการจัดสรรทุน การอำนวยความสะดวก การให้ความช่วยเหลือ การติดตามความก้าวหน้า การเผยแพร่และการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ จึงทำให้ผลการประเมินดังกล่าวผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัด

สรุป

การประเมินระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน โดยกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 กลุ่ม รวม 57 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมิน 3 ฉบับ การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ ผลการประเมิน พบว่า

1. ระบบและกลไกการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนพบว่า ตัวชี้วัดที่ 1.1 การกำหนดพื้นที่เป้าหมายและพัฒนาโจทย์วิจัย และตัวชี้วัดที่ 1.2 การเปิดรับข้อเสนอและจัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยทั้ง 2 ตัวชี้ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ระบบและกลไกการหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัยของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนพบว่า ตัวชี้วัดที่ 2.1 การเบิกจ่ายทุนอุดหนุนการวิจัย ตัวชี้วัดที่ 2.2 การประสานงาน ตัวชี้วัดที่ 2.3 กระบวนการติดตามความก้าวหน้า ตัวชี้วัดที่ 2.4 การหนุนเสริมความร่วมมือกับเครือข่าย/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

และตัวชี้วัดที่ 2.5 กิจกรรมหนุนเสริมนักวิจัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยทั้ง 5 ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. ผลการดำเนินงานของหน่วยวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน พบว่า ตัวชี้วัดที่ 3.1 จำนวนโครงการวิจัยที่สนองความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ 12 โครงการ ตัวชี้วัดที่ 3.2 จำนวนนักวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่รุ่นใหม่ที่มีส่วนร่วมดำเนินการวิจัย 52 คน ตัวชี้วัดที่ 3.3 จำนวนผลงานวิจัยที่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา 13 โครงการ ตัวชี้วัดที่ 3.4 จำนวนผลงานวิชาการที่เกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดขึ้น 22 ผลงาน ตัวชี้วัดที่ 3.5 จำนวนโครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่พร้อมขยายผลสู่การนำไปใช้ประโยชน์ 9 โครงการ และตัวชี้วัดที่ 3.6 จำนวนโครงการวิจัยที่มีการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ หรือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 11 โครงการ โดยทั้ง 6 ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ประกอบด้วย ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองศาสตราจารย์ ดร.ก้าน จันทร์พรหมมา ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา คุณเบญจมาศ ตีระมาศวาณิช และรองศาสตราจารย์ ดร.เอ็จ สโรบล สำหรับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับแก้ผลงานวิจัยดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

เบญจมาศ ตีระมาศวณิช และสีลาภรณ์ บัวสาย. (2558). การพัฒนาขีดความสามารถและบทบาทของมหาวิทยาลัยในการรับใช้พื้นที่ด้วยกระบวนการวิจัย. **บทเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยรับใช้พื้นที่: 15 กรณีศึกษามหาวิทยาลัยไทย**. นครศรีธรรมราช: โครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนางานวิจัยเชิงพื้นที่ระหว่าง มวล. และ สกว.

ระวีวรรณ สุวรรณสร และคณะ. (2558). **โครงการปรับปรุงระบบการจัดการงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดนนทบุรี สุพรรณบุรี และพระนครศรีอยุธยา**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

ส่วนประกอบในบทความวิจัย

1. **ชื่อเรื่อง** ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 2. **ชื่อผู้วิจัย** ให้ระบุชื่อเต็ม-นามสกุลเต็ม ตำแหน่ง สถาบัน ที่สังกัด ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร และ E-mail address ที่สามารถติดต่อได้
 3. **บทคัดย่อ** ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ A4 ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ
 1. จุดประสงค์การวิจัย
 2. ตัวแปร/ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
 3. เครื่องมือการวิจัย
 4. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
 5. วิธีการ/สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 6. ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
- หมายเหตุ** ข้อ 1-5 เขียนรวมเป็นย่อหน้าเดียวกัน ส่วนข้อ 6 แยกเป็นอีกหนึ่งย่อหน้า
4. **คำสำคัญ** ให้ระบุคำสำคัญที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เป็นคำค้นในระบบฐานข้อมูลให้ระบุทั้งคำในภาษาไทยและภาษาอังกฤษใส่ไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษาอย่างละไม่เกิน 5 คำ
 5. **บทนำ** อธิบายถึงที่มาและความสำคัญของปัญหาและเหตุผลที่นำไปสู่การศึกษาวิจัยโดยให้ข้อมูลทางวิชาการที่น่าเชื่อถืออ้างอิงและตรวจสอบได้
 6. **วัตถุประสงค์ของการวิจัย**
เขียนให้ตรงกับรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
 7. **ขอบเขตของการวิจัย**
ให้ระบุทั้งขอบเขตด้านเนื้อหาและด้านประชากร/กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลัก/ตัวแปรที่ศึกษา (อย่างใดอย่างหนึ่ง)
 8. **กรอบความคิดในการวิจัย/สมมุติฐานการวิจัย**
ให้เสนอกรอบความคิดการวิจัย หรือสมมุติฐานการวิจัย
 9. **วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย**
 - 9.1 บอกชนิดหรือประเภทการวิจัย
 - 9.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (รวมทั้งการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง)
 - 9.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมวิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
 - 9.3.1 นวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ (ถ้ามี)
 - 9.3.2 เครื่องมือรวบรวมข้อมูล
 - 9.4 วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 9.5 การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ (สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ)

หมายเหตุ ถ้าแหล่งข้อมูลไม่ใช่ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง นักวิจัยอาจกล่าวถึง กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลักหรือตัวแปรที่ศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่งพร้อมวิธีการที่ได้มา

10. **ผลการวิจัย** เสนอผลการวิจัยอย่างชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการนำเสนอ ถ้าการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่มีตัวเลขไม่มากนัก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขหรือตัวแปรจำนวนมาก ควรนำเสนอโดยใช้ตารางหรือแผนภูมิ โดยมีการแปลความหมาย และวิเคราะห์ผลที่ค้นพบ

11. **การอภิปรายผล หรือการวิจารณ์และสรุป** ให้ชี้แจงผลการวิจัยว่าสอดคล้อง หรือขัดแย้งกับหลักทฤษฎีหรือผลการวิจัยของผู้อื่นที่มีอยู่ก่อนหรือไม่การที่ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนั้นเพราะเหตุใด

12. **ข้อเสนอแนะ** ให้ข้อเสนอแนะที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และให้แนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

13. **กิตติกรรมประกาศ**

14. **เอกสารอ้างอิง** ให้ลงรายการแหล่งข้อมูลที่ปรากฏอ้างอิงแทรกในเนื้อความทุกรายการ สำหรับรายการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ให้ระบุ วัน เดือน ปี ที่สืบค้นไว้ด้วย

รูปแบบการเขียนอ้างอิง:

วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2541). *การบริหารเมืองหลวง และการบริหารท้องถิ่น* เปรียบเทียบ: อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงแทรก

(วิรัช วิรัชนิการวรรณ, 2541: 52)

รูปแบบตาราง

หมายเหตุ: บทความวิจัย รวมทั้งสิ้นไม่เกิน 12 หน้ากระดาษ A4 ใช้ Font THSarabun PSK ขนาด 16 Point

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY
University for Community Engagement

<http://www.journal.uru.ac.th>

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
27 ถนนอินใจมี ตำบลคำอั้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ 53000

โทรศัพท์ 0-5541-1096 ต่อ 1642

E-mail: varasarn1642_uru@hotmail.com